https://www.proconference.org/index.php/usc/article/view/usc17-01-031
DOI: 10.30888/2709-2267.2023-17-01-031

УДК 007

INFORMATION COMPETENCES OF MANAGERS IN EFFECTIVE ENTERPRISE MANAGEMENT

ІНФОРМАЦІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ МЕНЕДЖЕРІВ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Hrynchak N.A. / Гринчак Н.А.
PhD in Economics / к.е.н.
ORCID: 0000-0002-2046-6014
National academy of statistics, accounting and audit, Kyiv, Pidhirna str. 1, 04107
Національна академія статистики, обліку та аудиту, Київ, вул.Підгірна. 1, 04107
Agafonov A.V. / Агафонов А.В.
Student / студент.
Yagotyn Institute of the PJSC "HEI"IAPM", Kyiv Region, Yagotyn, Postova 61, 07700
Яготинський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», Київська обл., м. Яготин, Поштова 61, 07700

Анотація. *В умовах цифровізації практично будь-яка діяльність передбачає роботу з різноманітними форматами та джерелами інформації. В дослідженні обґрунтована доцільність формування та розвитку у фахівців, що працюють в умовах цифровізації суспільства саме інформаційних компетенцій. Визначено сутність, роль та структура інформаційних компетенцій сучасних менеджерів. Виокремлено три рівні володіння інформаційними компетенціями. Відзначено, що від знання фахівцем предметної сфери, у контексті якої потрібне вирішення інформаційного завдання залежатиме рівень його інформаційних компетенцій та здатність створити необхідне інформаційне забезпечення управління.*

Ключові слова: *інформаційні ресурси, інформаційні компетенції менеджерів, інформаційне забезпечення управління, цифровізація.*

Abstract. *In the conditions of digitization, almost any activity involves working with various formats and sources of information. The research substantiates the expediency of the formation and development of informational competencies among specialists working in the conditions of digitalization of society. The essence, role and structure of information competences of modern managers are determined. Three levels of mastery of information competences are distinguished. It was noted that the specialist's knowledge of the subject area, in the context of which the solution of the information task is required, will depend on the level of his information competences and the ability to create the necessary information management support.*

Keywords: *information resources, information competences of managers, information support of management, digitalization.*

Вступ. Інформаційне забезпечення управління діяльністю підприємства дозволяє використовувати інформаційні ресурси для прийняття ефективних управлінських рішень та формування конкурентних переваг на ринку. Складність роботи з інформаційними ресурсами сьогодні обумовлена такими чинниками, як: прояви цифрової кризи - різноманітність і доступність джерел інформації, не забезпечують повноти і точності отриманих даних для прибуткової діяльності [1]; тенденція популярних ІТ та веб-сервісів полягає в адаптації до користувачів, його манер працювати з ІТ; в результаті цифровізації сформовано особливості роботи сучасних користувачів із ресурсами інформації та даних [3].

Виділені чинники роблять підготовку фахівців до роботи з сучасними ІТ та інформаційними ресурсами ще більш актуальними порівняно з попередніми

етапами застосування ІТ в економіці. В умовах цифровізації практично будь-яка діяльність передбачає роботу з різноманітними форматами та джерелами інформації. Підготовка фахівців в умовах цифровізації суспільства не повинна обмежуватися лише технічною кваліфікацією, а повинна забезпечити спеціалістів інструментарієм для ефективного вирішення інформаційних завдань, інформаційними компетенціями.

Основний текст. Інформаційні компетенції - сукупність знань, умінь та навичок, що дозволяють користувачеві працювати з інформаційними ресурсами в електронному просторі із застосуванням ІТ. Інформаційні компетенції включають п'ять основних компетенцій, необхідних для вирішення завдань задоволення інформаційної потреби. Володіння інформаційними компетенціями фахівцям дозволяє [2] :

1. Формулювати інформаційну потребу та виявляти джерела інформації.
2. Проводити пошук інформації та даних в інформаційних ресурсах.
3. Проводити оцінку доступних інформаційних ресурсів та знайдених даних.
4. Використовувати інформацію та дані, відтворювати (створювати) знання.
5. Виконувати законодавчі норми під час роботи з інформацією.

Зміст інформаційних компетенцій для менеджерів розкрито в таблиці 1.

Рівень володіння інформаційними компетенціями залежатиме від знання фахівцем предметної сфери, у контексті якої потрібне вирішення інформаційного завдання [4].

Виділяють три рівні володіння інформаційними компетенціями:

- початковий рівень, який необхідний всім громадянам в інформаційному суспільстві для реалізації громадянських прав щодо доступу та використання інформації та даних;
- середній рівень необхідний студентам та слухачам професійних навчальних закладів, що забезпечує знання та вміння для роботи з освітніми, науковими та діловими ресурсами інформації, необхідними у процесі навчання для ефективного засвоєння навчальної програми та виконання самостійних робіт;
- експертний рівень передбачає володіння інформаційними компетенціями у певній предметній сфері, що дозволяє вирішувати професійні завдання.

Таблиця 1. - Структура інформаційних компетенцій менеджерів

Інформаційна компетенція	Знати	Вміти	Володіти
1	2	3	4
1. Формулювати потребу в інформації та виявляти джерела інформації	предметну сферу; термінологію професійної та інформаційної діяльності; структуру інноваційного середовища; ресурси інноваційної діяльності; джерела інформації; види інформаційних ресурсів	виявляти відсутні дані; формулювати інформаційну потребу; визначати перелік інформаційних джерел, які можуть містити необхідну інформацію	описом інформаційної потреби; відбором джерел інформації

2. Проводити пошук у інформаційних ресурсах	технології доступу до інформаційних ресурсів; структуру інформаційних ресурсів; основні підходи індексування інформації; мови запитів пошукових систем, що використовуються при контекстному та формалізованому пошуку; структуру пошукових машин Інтернету; критерії оцінки результатів пошуку	розробляти стратегію пошуку; використовувати класифікатори та тезауруси; здійснювати доступ до різних видів інформаційних ресурсів: бібліотек, професійних баз, ресурсів Інтернету та інших видів електронних інформаційних ресурсів; будувати пошуковий запит	побудовою стратегії пошуку; проведенням пошуку у інформаційних системах; оцінкою результатів пошуку
3. Проводити оцінку доступних інформаційних ресурсів та знайдених відомостей	основи формування ресурсів інформації; джерела інформації та даних; критерії оцінки інформації та даних; підходи до оцінки достовірності інформації	визначати первинні джерела інформації; виробляти критерії оцінки інформації в відповідно до інформаційної потреби; виявляти несуттєву інформацію; оцінювати повноту та достовірність знайденої інформації	методикою оцінки достовірності інформації; методикою оцінки джерела інформації
4. Використовувати інформацію, відтворювати (Створювати) знання	методи проведення дослідження на основі доступу до інформаційним ресурсів; методи аналізу інформації та даних; принципи та прийоми підготовки аналітичних оглядів, наукових статей та інших інформаційних продуктів	порівнювати та зіставляти інформацію та дані з різних джерел; аналізувати отриману інформацію та дані з урахуванням наявних відомостей; створювати інформаційні продукти; нове знання; поширювати результати своєї інформаційної праці (публікація, виступи, обговорення)	узагальненням відомостей, отриманих із різних джерел; методами та інструментами аналізу ресурсу інформації та даних; відтворенням (створенням) знання
5. Виконувати законодавчі норми під час роботи з інформацією	права доступу та використання доступу до інформації; вимоги до створення та розповсюдження інформації; правила оформлення цитат та посилань на джерела	трактувати вимоги правових актів до виробників інформації, постачальників та споживачів; дотримуватися авторського та патентного права; оформляти цитати та посилання на джерела відповідно до вимог	нормами права при роботі з інформацією

Джерело: *розроблено автором.*

Вимоги щодо інформаційних компетенцій відсутні, тоді як інформаційні компетенції є базисом для реалізації безперервної освіти, професійного розвитку, а також необхідною умовою для створення ефективних інновацій в умовах цифровізації.

Висновки.

Запропоновано використання інформаційних компетенцій для роботи з інформаційними ресурсами, які є необхідними у процесі управління підприємницькою діяльністю за умов цифровізації. Модель включає компетенції: виявляти інформаційну потребу, проводити пошук інформації та даних, їх оцінку, застосовувати та дотримуватись правових норм інформаційної діяльності. Доведено, що володіння даними компетенціями впливає на ефективність задоволення інформаційної потреби. Рівень володіння інформаційними компетенціями залежить від знань суб'єкта предметної сфери, де підходи та методи обробки даних різняться. Навчання суб'єктів володіння інформаційними компетенціями входить у інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю як творчого процесу, спрямованого отримання нових знань, компетенцій, технологій, ідей з допомогою роботи з інформаційними ресурсами.

Література:

1. Барбінова А. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності майбутніх менеджерів освіти в умовах інноваційної освітньої діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 51. С. 408-413.

2. Гринчак Н. А., Іващенко О.А., Булах Т. М., Дишлевий Р.В. Компетентності ефективних менеджерів у епоху четвертої промислової революції. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту.* 2021. №1-2. С. 20-28.

3. Geneviève Bassellier, Blaize Horner Reich, Izak Benbasat.Information Technology Competence of Business Managers: A Definition and Research Model. *Journal of Management Information Systems*. 2001. №17(4). P.159-182

4. Jose Poças Rascão. Informational Skills of Managers. *International Journal Business Science and Automation.* 2020. https://www.researchgate.net/publication/344667398_Informational_Skills_of_Managers (13.03.2023.)